

15.3.15. Oppilaanohjaus

Oppilaanohjaus -oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävän, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuvan jatkumon. Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjaukseen osallistuvat kaikki koulun kasvuyhteisön aikuiset, ja sitä toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Oppilaanohjauksen järjestelyistä ja toimintatavoista on määritelty liitteenä olevassa ohjaussuunnitelmassa ja keskeisten sisältöjen toteutusta eri vuosiluokilla tarkennetaan toimintasuunnitelmassa.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7-9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin, ja jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjaus on erillinen oppiaine ja päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on oppilaanohjaajalla. Tämän lisäksi ohjausta toteuttavat luokanohjaajat sekä kaikki opettajat eri oppiaineiden yhteydessä. Työnjako on tarkemmin määritelty koulun ohjaussuunnitelmassa.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7

Vuosiluokan seitsemän tärkeimpänä tavoitteena on tukea oppilaiden siirtymistä uuteen oppimisympäristöön ja uusiin työskentelytapoihin. Seitsemännellä luokalla käsitellään erityisesti opiskelua, oppimista ja opiskelutaitoja sekä harjoitellaan ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitoja. Työtapoina käytetään pääosin luokkamuotoista ohjausta, ryhmätyöskentelyä sekä vertaistukea.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 8

Kahdeksannella luokalla kehitetään edelleen opiskelutaitoja ja itsetuntemusta. Oppilaat alkavat tutustua eri koulutusaloihin ja ammatteihin ja harjoitella työnhakutaitoja. Työtapoina käytetään pääosin luokkamuotoista ohjausta, ryhmätyöskentelyä sekä vertaistukea. Mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan voidaan käyttää henkilökohtaista- ja pienryhmäohjausta. Kahdeksannella luokalla voidaan järjestää myös työelämään tutustumista.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 9

Yhdeksännellä luokalla merkittävässä osassa ovat jatko-opintojen suunnittelu ja eri koulutus- ja ammattialoihin tutustuminen. Oppilaat kehittävät itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan tehdessään tulevaisuuden suunnitelmia ja valintoja. Työtapoina käytetään pääosin luokkamuotoista- ja henkilökohtaista ohjausta, ryhmätyöskentelyä sekä vertaistukea. Mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan voidaan käyttää pienryhmäohjausta. Yhdeksännellä luokalla voidaan järjestää myös työelämään tutustumista.

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät.

Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Monialaista yhteistyötä tehdään erityisesti myös tehostettua henkilökohtaista ohjausta ja tukea tarvitsevien oppilaiden sekä erityisestä syystä koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9. Tehostetussa henkilökohtaisessa

oppilaanohjauksessa painopisteenä on oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka, jossa oppilas jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen.

Oppilas jatkaa perusopetuksen jälkeen toisen asteen tutkinnon suorittamiseen, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa määriteltyyn koulutukseen. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Henkilökohtaiseen jatko-opintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Näitä vahvistetaan suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioiden.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista.

Oppilaan oppimisen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksesta ei anneta numeroarvosanaa. Oppilaanohjauksessa arviointi perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä.

[Linkki ohjaussuunnitelmaan](#)

11. Ohjaussuunnitelma

Oppilaanohjauksen tavoitteena Kauniaisissa on tukea oppilaan oppimista, kasvua ja kehitystä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjaus kehittää oppilaan oppimis- ja opiskelutaitoja sekä tukee oppilaan koulutyötä, oppimista ja erilaisten valintojen tekemistä. Se yhdistää omalta osaltaan koulua ja oppilaita yhteiskuntaan ja työelämään. Ohjaukseen osallistuu koko koulun henkilökunta ja sitä toteuttavat kaikki koulun opettajat, luokanopettajat/-ohjaajat, terveydenhoitaja, koulupsykologi, kuraattori ja oppilaanohjaaja. Siirtymävaiheet 2. ja 3. vuosiluokkien sekä 6. ja 7. vuosiluokkien väleissä ovat erityisen tärkeitä oppilaan yksilökohtaisen ohjaamisen kannalta.

Oppilaalla on perusopetuslain mukaan oikeus saada koulun työpäivinä opetussuunnitelman mukaista oppilaanohjausta. Tässä ohjaussuunnitelmassa kuvataan Kauniaisten

suomenkielisen perusopetuksen oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

11.1-11.5

11.6. Vuosiluokkakokonaisuus 7-9

Vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjaus on myös oppiaine, ja päävastuu ohjauksesta ja sen kehittämisestä on oppilaanohjaajilla. Oppilaanohjauksen pääasiallisia tavoitteita ovat:

- 7.-luokkalaisten perehdyttäminen uusiin opiskeluympäristöihin ja toimintatapoihin
- opiskelutekniikoiden ja oppimaan oppimisen kehittyminen
- henkilökohtaisten vahvuuksien löytäminen
- henkilökohtaisten tavoitteiden asettaminen ja arvioiminen
- oppilaan työelämä tietojen ja -taitojen kehittyminen
- jatko-opintoihin ja ammattialoihin tutustuminen sekä valintojen tekeminen omiin vahvuuksiin, mielenkiinnon kohteisiin ja arvoihin perustuen.

Vuosiluokilla 7-9 järjestetään yhteensä vähintään kaksi viikkoa työelämään tutustumista eli TET-harjoittelua, jonka tarkoituksena on kehittää oppilaan työelämään ja työnhakuun liittyviä tietoja, taitoja ja valmiuksia. Työelämään, työhön ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja käsitellään oppilaanohjauksen lisäksi myös muissa oppiaineissa. Lukuvuosittainen työelämäyhteistyö suunnitellaan koulun toimintasuunnitelmassa.

Oppilaanohjaus koostuu oppilaanohjauksen oppitunneista eli luokkamutoisesta ohjauksesta, henkilökohtaisesta ohjauksesta, pienryhmän ohjauksesta ja muista ohjaustoimista. Oppilaanohjaajan lisäksi luokanohjaajilla ja erityisopettajilla on merkittävä rooli oppilaan ohjauksessa. Oppilashuollon kuraattori, psykologi ja terveydenhoitaja sekä koulunuorisotyöntekijä toteuttavat ohjausta omassa roolissaan.

Yhteistyötä tehdään myös koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa yhteistyötahoja ovat muun muassa pääkaupunkiseudun toisen asteen oppilaitokset, erityisesti Kauniaisten lukio ja Omnia, Kauniaisten ja Espoon etsivä nuorisotyö, Espoon Keinumäen sairaalaopetuksesta vastaava koulu, sekä lähialueiden yritykset ja elinkeinoelämä.

Jokaiselle oppilaalle annetaan henkilökohtaista ohjausta, jota toteutettavat oppilaanohjaaja, luokanohjaaja ja muut opettajat. Oppilaanohjaajan antama henkilökohtainen ohjaus painottuu 9. luokkaan, jolloin jokainen oppilas käy oppilaanohjaajan kanssa vähintään yhden

henkilökohtaisen ohjauskeskustelun. 9. luokalla tapahtuvan henkilökohtaisen ohjauksen tavoitteena on erityisesti oppilaan jatko-opiskelusuunnitelmien vahvistuminen.

Perusopetuslain 11 a § (30.12.2020/1216) mukaan oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8. ja 9. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus on määritelty Opetushallituksen muutosmääräyksessä OPH-557-2021 ja Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa 15.3.15. Kasavuoren koulussa tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi oppilaanohjaaja monialaisessa yhteistyössä.

Oppivelvollisuuslain (1214/2020) mukaan jokainen oppilas on velvollinen hakemaan laissa mainittuun perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä valtakunnallisten hakumenettelyiden kautta tai muutoin. Hakeutumisvelvollisuus jatkuu, jos oppivelvollinen ei saa tai vastaanota opiskelupaikkaa.

Oppivelvollisuuslain 11 § mukaan perusopetuksen järjestäjän tehtävänä on ohjata ja valvoa, että sen oppilaana oleva oppivelvollinen täyttää säädetyt hakeutumisvelvollisuutensa. Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää vuosittain ajankohdan, johon mennessä perusopetuksen järjestäjän tulee selvittää, ovatko tässä momentissa tarkoitetut oppivelvolliset aloittaneet oppivelvollisuuslaissa tarkoitetussa koulutuksessa. Perusopetuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu päättyy oppivelvollisuuslain 12 §:ssä säädetyt koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuun alkaessa tai viimeistään edellä tarkoitettuna ministeriön päättämänä ajankohtana.

Kasavuoren koulussa oppilaanohjaaja seuraa oppilaiden jatko-opintoihin hakeutumista ja tarjoaa lisäohjausta ilman opiskelupaikkaa jääneelle oppilaalle kunnes ohjausvastuu siirtyy edellisen kappaleen mukaisesti uudelle koulutuksen järjestäjälle tai oppilaan kotikunnalle.

Uudistetun perusopetuslain 28 § mukaan perusopetuksen suorittaminen päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään sen lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta. (30.12.2020/1216) Oppilas joka ei saa suoritettua perusopetuksen oppimäärää määräajassa, ohjataan jatkamaan opintoja aikuisten perusopetukseen.

Hyvän ohjauksen kannalta kodin ja koulun välinen yhteistyö on tärkeää. Koulusta tiedotetaan säännöllisesti koulunkäyntiin sekä oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä asioista. Huoltajille järjestetään vanhempainiltoja ja muita tilaisuuksia, joissa tiedotetaan ohjaukseen liittyvistä asioista ja joissa huoltajilla on mahdollista keskustella oppilaanohjaajan ja opettajien kanssa. Luokanohjaaja on merkittävässä roolissa kodin ja koulun ohjausyhteistyössä. Huoltajille tarjotaan lukuvuosittain mahdollisuus osallistua luokanohjaajan ja oppilaan kanssa käytävään kolmikantakeskusteluun. Tarvittaessa huoltajille järjestetään tilaisuuksia keskustella nuoren opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä yhdessä opettajan, oppilaanohjaajan ja nuorensa kanssa. Oppilaan tehdessä toisen asteen koulutusvalintaa, on huoltajaa kuultava yhteishaun yhteydessä. Huoltajia kannustetaan tukemaan oppilasta opiskelussa sekä opiskeluihin ja jatko-opintoihin liittyvien valintojen tekemisessä.

